

Minder fra Den gamle Banegaard

Af Ellen Bache

Det er ikke saa forfærdelig længe siden, den gamle banegaard forsvandt, og der er nok mange, som endnu kan huske den. Der havde i adskillige aar været tale om, at Horsens behøvede en større banegaard; men spørgsmaalet var bare, hvor den nye banegaard skulle anlægges. — Den gamle laa saa dejlig centralt paa Banegaardspladsen (nu Vitus Berings Plads). Paa højre side, naar man kom ud fra banegaarden, var posthuset og telegrafstationen, paa den modsatte side var den høje jernbanebro, paa hjørnet af Jernbanegade laa Jernbanehotellet, et meget pænt og hyggeligt lille hotel; lige foran banegaarden var den smukke fontæne med delfiner og amoriner. Det var et meget smukt og tiltalende syn, der mødte den rejsende, naar han traadte ud paa banegaardspladsen; men det, som vistnok imponerede ham mest, var de brede hovedgader, Jessensgade og Søndergade. Selve banegaardens stil passede ogsaa smukt ind i omgivelserne. Der var saa meget, der talte for, at man maatte forsøge at bevare banegaarden — maaske kunne der gøres nogle udvidelser af terrænet. Der var en snakken frem og tilbage; men til sidst faldt dødsdommen over den gamle banegaard. Det var umuligt at foretage udvidelser paa

og der skulle anlægges en ny banegaard. Horsens kommune havde dengang købt Bygholm, og det blev besluttet at anlægge den nye banegaard et godt stykke bagved den gamle, lidt ude i Bygholm eng.

Naar man kom ind i selve bygningen af den gamle banegaard, saa man først billetkontoret, som laa lige midt for. Ved siden af billetkontoret til højre var rejsegodsekspeditionen, i et hjørne længst til højre var der en garderobe, og ved siden af rejsegodsekspeditionen var 1. og 2. klasses ventosal. Den lignede en gammeldags dagligstue; i midten var der et større bord med en rød plyssofa og nogle røde plysstole, desuden var der et par mindre borde i hjørnerne og ligeledes her og der nogle plysstole, paa den ene væg var der et stort spejl.

Tredie klasses ventosal, der samtidig var restauration, laa i den venstre ende af bygningen. Der var en stor skænk, hvor de rejsende kunne bestille eller købe kaffe, te, øl og snaps til fortæring paa stedet. Man kunne købe chokolade og andre godter samt aviser og blade. Den ventosal var nu mere primitivt udstyret, træbænke og lange borde; paa gulvet var der sand, som knasede ved hvert et skridt, man tog, og lidt at foretage udvidelser paa selvfølgelig fattedes ikke spyttestedet, hvor banegaarden laa, bakkerne — en midt paa gulvet

og nogle stykker hist og her. Det paa samme spor som togene syd- eller nordfra. Toget til Juelsminde holdt nu værtning i gamle dage, endog lugt. Paa et mindre spor til venstre. Ten var den samme, kaffe blandet For at komme til Bryrup- eller med øl, spiritus og tobaksrøg. Tørringbanerne maatte man gaa Fra begge ventesalene var der over jernbanebroen. Døre til perronen.

Vi børn holdt meget af at op- I hallen, inden man kom til holde os pa jernbanebroen, hvor- ventesalene, var der langs med fra man havde en god udsigt over den venstre væg træbænke, som perronen. Om sommeren holdt vi egentlig var beregnede for de især af at forlænge aftenuren til rejsende. For det meste var dis- jernbanebroen, hvorfra vi kunne se bænke nu optaget af individer, se, naar halvttoget kom sydfra, som man kaldte for banegaards- og vi blev staaende paa broen, sjovere, fordi de holdt til paa ba- naar toget kørte videre, skønt rø- negaarden. Hvad de levede af, gen og dampen indhyllede os var der ingen, som rigtig vidste, fuldstændig som en tyk taage; maaske gav de af og til en rej- men det var netop det morsomme sende en haandsrækning med ba- ved det hele, at vi blev lidt sort- gagen eller fik nogle øre af dem smudsede i ansigtet, gjorde in- til en kop kaffe. Det var især om genting.

efteraaret og vinteren, de holdt Kort før et tog skulle ankom- til paa banegaarden, for der var me, kom vognene fra Jørgensens der lunt og godt. I grunden var Hotel, Skandinavien, Fønix, Haf- de vist ganske ufarlige, selv om nia; de bragte rejsende til toget de efter deres ydre at dømme og hentede gæster til hotellerne. kunne virke skrækkindjagende, De hoteller, som laa i den umid- særlig paa børn. En af disse sjo- delbare nærhed af banegaarden vere husker jeg meget tydeligt. — Jernbanehotellet og et par andre Han havde faaet øgenavnet „den do- dre — nøjedes med at sende en hottelkarl med en trækvogn. Ho- telvognene var en service, som forsvandt, da den gamle bane- gaard blev nedlagt.

Der kunne undertiden være me- get stor trængsel paa banegaar- den, særlig ved højtiderne, naar der var mange rejsende. Ved saa- danne tider tog de det ikke saa nøje med billetkontrollen, de lod bare folk passere. Derimod var kontrollen mere streng, naar der ikke var saa mange rejsende — folk, som ikke havde togbillet el- ler perronbillet, fik ikke lov til at gaa igennem ventesalen. En perronbillet kostede ti øre, og det var ikke alle, som ville ofre de penge for at faa fornøjelsen at følge nogen til toget. — Hos

Banegaarden havde kun en per- ron, hvorfor togene nordfra holdt

nogle var det formelig en mani, at de skulle snyde sig igennem, og de gik gerne den lange omvej ad Levysgade, hvorfra de kunne komme direkte til perronen og paa den maade spare de ti øre. Blev de standset paa tilbagevejen — da havde de „tabt" perronbil- letten; men den undskyldning gik nu ikke altid.

Til trods for at den gamle ba- negaard havde sine brister, var der en vis hygge over den. Hvad gjorde det, at der var sand paa gulvet i tredie klasses ventosal, eller at der stod et par spyttekak- ker, man sad -Jo lunt derinde, naar man ventede paa, at toget skul- le komme, fGr de fyrede godt i de store kakkellovne i ventesale- ne. Selv har jeg engang tilbragt det meste af en julenat paa bane- gaarden i Horsens. Skønt jeg havde billet til tredie klasse, fik jeg lov til at sidde i 1. og 2. klas- ses ventosal, da det var mere komfortabelt der. Jeg skulle med 11,49 (om aftenen), men paa gr. af snestorm kom toget først ved halvfemtiden om morgenen og blev modtaget med et rungende hurra af den ventende skare. — Bagefter maatte jeg vente i 11 ti- mer, hele første juledag, i Tom- merup, hvor det ikke var nær saa komfortabelt som i Horsens; jeg kom først til Assens sent om af- tenen. Den julerejse glemmer jeg aldrig.

Der var mange, som blev lidt kede af det, da den gamle bane- gaard blev nedlagt. Det var sær- lig i den første tid. Paa det sted, hvor banegaarden havde været, var der et stort gabende hul, som ikke just pyntede i landskabet. Det er først efter at Vitus Be- rings Park er blevet anlagt, og der er kommet flere nye gader, at atter er blevet pænt, hvor

den gamle banegaard har været.

I den første tid, tia den nye ba- negaard var kommet, var der mange, som savnede den gamle. De klagede over, at vejen til den nye var saa lang, og det var saa vanskeligt at finde sig til rette der. Folk havde været vant til at gaa lige igennem stationsbygnin- gen for at komme til toget. Nu var der saa mange forskellige perroner, saa man let kunne tage fejl og komme med et tog, der gik i en helt anden retning. Der var ogsaa folk, som fandt, at den gamle banegaards stil var meget smukkere end den nyes, desuden savnede de jernbanebroen, for ikke at tale om det gamle spring- vand, som de ligeledes fandt var meget pænere end det, som er foran den nye banegaard. Der var mange ting i vejen. Det var ikke alene de rejsende, som hav- de besværligheder i den første tid, efter at den nye banegaard var taget i brug. Jernbanefolke- ne havde det ogsaa svært i be- gyndelsen, og der hændte nogle, heldigvis mindre alvorlige ulyk- ker; men det var kun, indtil man var blevet vant til de nye forhold.

Da jeg efter aars forløb kom tilbage til Horsens, fik jeg det indtryk, at der var blevet anlagt en helt ny by omkring den gam- le; men det var gjort med varsom haand, saa det nye og det gamle smelter harmonisk ind i hinanden uden bratte overgange.

Efterhaanden som aarene gaar, vil næppe nogen af de kommen- de generationer tænke paa, at der engang for mange aar siden laa en gammel banegaard, hvor Vitus Berings Park nu er. Kun de, som husker pladsen, saadan som den engang var, mindes — maaske med et stænk af vemod — den gamle, hyggelige banegaard.